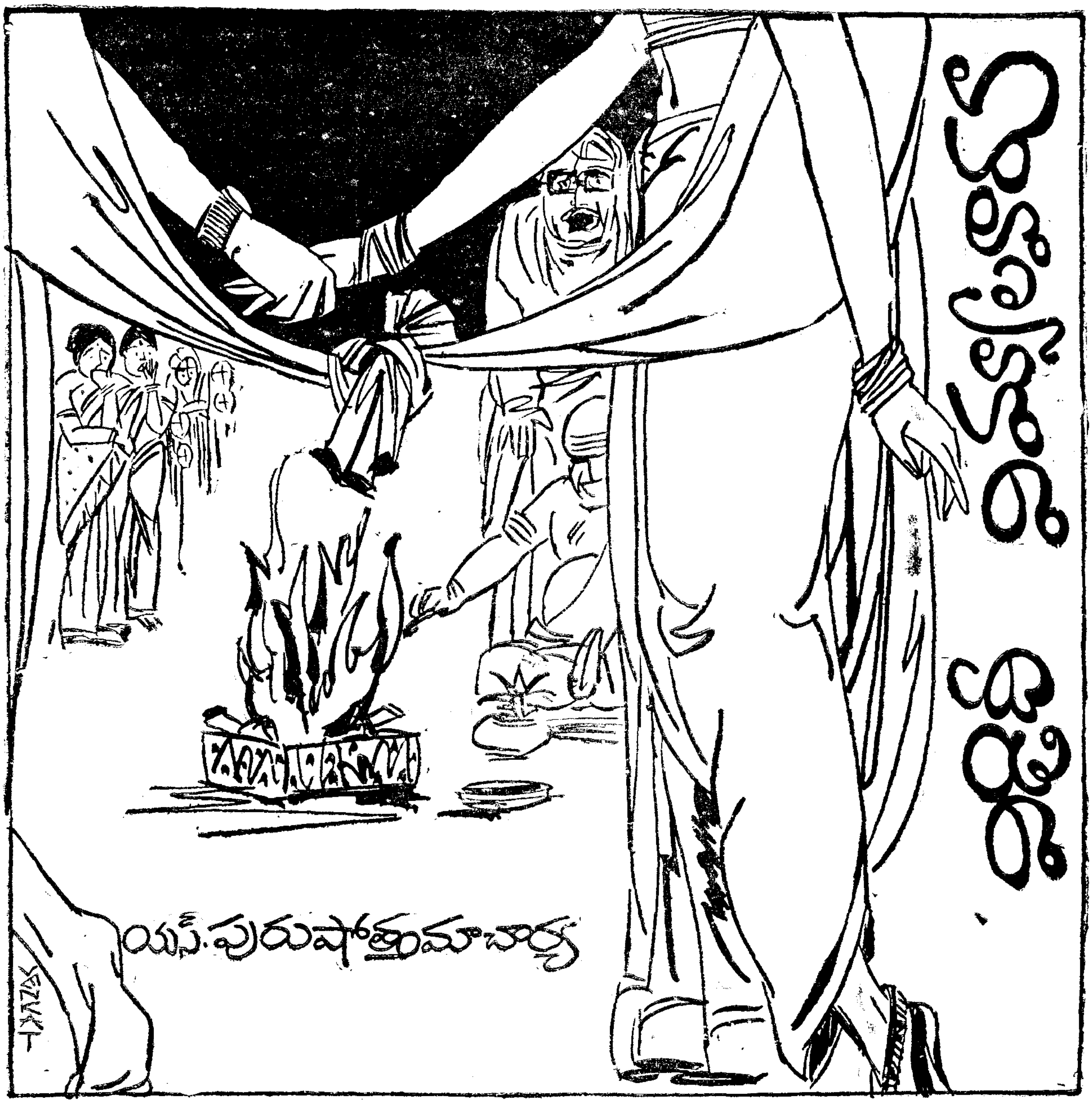

యస్. పురుషోత్తమాచార్య

విడిదిల్లు హడావిడిగా వుంది.

గాజుల గలగలలూ, పట్టుచీరెల రెపరెపలూ, సిగరెట్ల పొగా, చీట్లపేకా, పిల్లల అల్లరీ, అంతా నానా గందరగోళంగా వుంది. వాకిట్లో కూచుని వున్న సన్నాయి మేళం డోలు తాళ్ళని బిగిస్తూ మధ్య మధ్య దాన్ని ఢమ! ఢమ! మనిపిస్తోంది. మధ్య గదిలో కాఫీ గ్లాసులు పరామర్శించుకుంటున్నాయి. వక్కపొడి పళ్ళాలు అలా చేతులపై నుంచి జారి పోతున్నాయి. క్రొత్త పేకెట్ల నుంచి సిగరెట్లు వో మూల నుంచి మరో మూలకు గాలిలో తేలుతూ వెళ్ళి అందరి చేతుల్లోనూ రాలుతున్నాయి. తలంటుకున్న స్త్రీలు తమ జుత్తు నారబెడుతూ అడపాదడపా తప! తప! మంటూ దులుపుతున్నారు. సిగరెట్ల పొగతో అగరొత్తుల ధూమం పోటీ పడుతోంది. పసిపిల్లల వీపుల్ని పిసుగుతో తడుముతూన్న తల్లులు, వారి చేత ఆరు న్నొక్క రాగాల్ని ఆలపింప జేస్తున్నారు.

ఉదయం పదకొండింటికి ముహూర్తం! పెళ్ళికొడుకును ముస్తాబు చేస్తున్నారు. అతన్ని మధ్య మధ్య పెళ్ళికూతురి తమ్ముళ్లూ, చెల్లెళ్లూ వచ్చి హాస్యాలతో విసిగించి వేడుకున్నారు.

సొలోమంటూ ఫలహారాల బుట్టలతో పెళ్ళికూతురింటి బంధుజనం వచ్చి పడ్డారు. క్షణాల్లో టిఫిన్లని వడ్డించేరు. యిలా కాఫీలు ముగిసేయో లేదో అలా టిఫిన్ చేయవలసి రావటం కొందరికి నచ్చ లేదు. ఫలహారాల్ని విడిదిలోకి చేరవేసిన వాళ్ళలోనే మరికొందరు వెనక్కెళ్ళి మళ్ళీ వెంటనే పొగలు గ్రక్కుతూన్న కాఫీ బిందెతో తిరిగి వచ్చేరు.

పెళ్ళికొడుకు తరపున వచ్చిన బంధువుల్లో భుజంగరావుగారు ముఖ్యులు. వారు సమితి ప్రెసిడెంటు కూడాను. ఉదయాన్నే

దీర్ఘ రోగులకు
ఉత్తమ వైద్యము
నపుంసకత్వము, శుక్ల నష్టము, స్వప్నదోషము, అసంతృప్తి, ఉబ్బసము, (దమ్ము), బోధకాళ్లు, చెవుడు, కడుపునొప్పి, తెల్ల చర్మ వ్యాధులకు పోస్టులు ద్వారాకూడా వైద్యము చేయబడును.
శ్రీ బాలాజీ వైద్యశాల. డా: పి. కుమారస్వామి
దేవర కె. బి. రోడ్, తెనాలి. ఫోన్: 551.
బ్రాంచి 9—డి, శివాజీ స్ట్రీట్, మద్రాసు—17.

35 సం॥ అనుభవం
సరి బీజము బుడ్డలు బీజకుట్టు
మొదలగు వ్యాధులకు అపరేషన్
లేకుండా గ్యారంటిగా బాగుచేయబడును
రే అండ్ కో ఆసుపత్రి
గౌలిగూడ నయ బస్ డిపో ఎదురుగ,
రామ్ మందిర్ రోడ్, హైదరాబాద్-12 ఆ.ప్ర
ఆఫీస్ ఫోన్: 42870 ఇంటి ఫోన్: 38544.

తెల్ల వెంట్రుక లుండవు
పోగొట్టడం మాకు ఇష్టంలేదు. కాని మా "కేశ్ రంజన్" ఆయుర్వేదిక్ సెంటెడ్ ఆయిల్ తెల్ల వెంట్రుకలను నల్లగా మార్చును. మొదట తెల్ల వెంట్రుకలు నల్లవిగామార్చి, ఆటుపైన నల్లని వెంట్రుకలే వచ్చును. ఈ ఆయిల్ జ్ఞాపకశక్తి, కంటిచూపు వృద్ధిపరచును. లాభంపొందినవారు 1000 పైగా మాకు వ్రాసి యున్నారు. లాభంలేకున్న డబ్బు వాపసు. ధర రు. 10/—
Prem Trading Co. (V.N.)
P.O. Katri Sarai (Gaya)

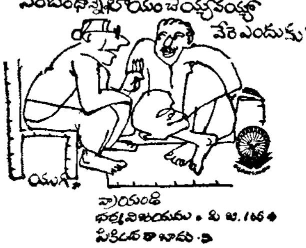

విడిది-వియ్యాలవారితో

కాఫీ అలా గొంతులోకి జారిందో లేదో యిలా టిఫిన్లని వడ్డించటమూ, ఆ వెంటనే మళ్ళీ కాఫీలు రావటం ఆయనకు సహించలేదు. అంటీ అంటనట్లుగా సుతారంగా ఫలహారాన్ని ముగించేరాయన. వారికి కాఫీగ్లాసు నందించడానికి పెళ్ళికూతురి పినతండ్రి సుందరరామయ్యగారు ముందుకి వచ్చేరు. వారు సహజంగా అమాయకులు.

'అబ్బే! అప్పుడే మళ్ళీ కాఫీ ఏమిటండీ? పదింటికల్లా పంపించండి!' అన్నారు భుజంగరావుగారు.

'మళ్ళీ పంపించడానికి వీలవుతుందో లేదో? అక్కడ క్షణం తీరికుండటం లేదు. మీరు మన్నిస్తే యిక్కడే కొంత కాఫీ వుంచి వెడతాను. విడిదింటి వంట గదిలో మన మనిషున్నాడు. అప్పటికల్లా వేడిచేసి తెచ్చివ్వమని చెబుతాను,' అన్నారు సుందరరామయ్యగారు;

యిది విని భుజంగరావుగారు కస్సుమంటూ లేచారు.

'యిదేం మర్యాదండీ? వియ్యాలవారికి చేయవలసిందిదేనా? ఏ ఉదయమో చేసి పడేసిన కాఫీని మళ్ళీ వెచ్చబెట్టుకుని త్రాగమంటారా?'

సుందరరామయ్య భయపడి పోయారు.

'క్షమించండి బాబూ! నాలిక జారింది. ఏదో పొరపాటున అన్నాను, సరే! అలాగే పదింటికి మళ్ళీ చేయించి పంపుతాను.' అంటూ కంగారుగా కదిలి వెళ్ళారాయన.

భుజంగరావుగారు అరమోడ్పు నయనాలతో మీసాల్ని సవరించుకున్నారు.

స్నానాల గది దగ్గర కుంకుడు గాయలని చిట్లకొడుతూ వేణ్ణీళ్ళలో నానవేస్తూ విడిదింట్లోని ఆడవాళ్ళ కందిస్తూందో పెళ్ళికూతురింటి ఆడపడుచు రంగనాయకమ్మగారు. ఆవిడకా పని ఉదయం నుంచీ తెమలటం లేదు. విడిదింట్లోని ఆడవాళ్ళంతా స్నానాలు ముగించేక మిగిలి ఉన్న కాసిన్ని కాయల్ని కొట్టడం పూర్తి చేసి వెళ్ళిపోవటానికి సిద్ధపడిందావిడ. అప్పుడు స్నానానికి వచ్చారో యిద్దరమ్మాయిలు. నాగరికత వారి పాదాల్నుంచి వదనందాకా వెలిగిపోతోంది.

ఆ అమ్మాయి లిరువురూ పెళ్ళికొడుకు చెల్లెళ్లు. కొత్తల్లుళ్ళా వారి నాన్నగారిక్కడో మంచి హోదాలోనే వున్నారు.

'చూడండి!' రంగనాయకమ్మగారి నుద్దేశించి పలికారా అమ్మాయిలు.

'ఈ కుంకుడు రసం మాకు పడదండీ! వెంటనే మాకో షాంపూ సీసాని పంపించండి! త్వరగా స్నానం చేయాలి. ఉదయం నుంచీ చూస్తున్నాం. అన్ని సౌకర్యాలూ చేసామంటూ గొప్పగా చెప్పుకున్నారేగాని ఓ మంచి సబ్బా, కనీసం షాంపూని కూడా సమకూర్చలేక పోయారు.'

రంగనాయకమ్మగారసలే పూర్వకాలపు మనిషి. ఆవిడకీ ఆడపిల్లల ధోరణి ఏంతకీ అంతుబట్టలేదు. ఆ షాంపూ అంటే ఏమిటో ఆవిడకసలే తెలీదు.

'షాంపేమిటమ్మా?' మేమంతా ఈ కుంకుళ్ళనే వాడతాం. యింతవరకూ మీవాళ్ళంతా వీటితోనే స్నానాలు చేసేరు.' అందామె చీరచెరగుతో నుదుటిపై నున్న స్వేదబిందువుల్నిద్దుకుంటూ.

రంగనాయకమ్మగారు చాలా అమాయకంగా మాట్లాడినా ఆ అమ్మాయిల కది మరోలా స్ఫురించింది. వెంటనే గంయ్! మంటూ లేచారు.

'ఏమిటీ ? షాంపేమిటా ? మా మొహాలకి షాంపూనే తెలీదంటారా ? అంతా ఆ కాయలతోనే తలంటుకుంటే మేమూ వాడాలనుందా ? మాకనవసరం! వెంటనే వెళ్ళి మాకో షాంపూ సీసాని పంపించండి!' అంటూ రుసరుస లాడుతూ విసురుగా విడిదిలోకి వెళ్ళిపోయారు. ఆ ఆడపడుచు ఉసూరుమంటూ పెళ్ళికూతురింటికేసి వెళ్ళింది.

'వీళ్ళకి ఉదయంనుంచి చెబుతున్నాను. టౌనుకు పంపించి వారపత్రికల్ని తెప్పించమని! యింతవరకూ అతీగతీలేదు.' అంటూ పెళ్ళికొడుకు చెల్లెలిభర్త విసుగుతో మాటిమాటికీ గొణుక్కుంటున్నాడు. దానిక్కారణం — అతనేదో వారపత్రికకి ఉత్తరం వ్రాసేడట; అది ఆ వారం సంచికలోని ఉత్తరాల శీర్షికలో ప్రచురించబడిందో లేదో తెలుసుకోవాలని అతని ఆరాటం!

ఉదయం పదవ వస్తోంది.

పెళ్ళివారింట్లోని పనులన్నీ చకచకా సాగిపోతున్నాయి. పెళ్ళికొడుకుని తీసికెళ

విడిదీ-వియ్యాలవారూ

దానికి విడిదింటి లోగిళ్లోకి ముత్యాల పల్లకీ వచ్చి చేరింది. బ్యాండుమేళం బారులు తీరింది. పెళ్లికూతురింటి జనం ఏవేవో పనులపై హడావిడిగా విడిదింటికి వస్తూ వెడుతూనే వున్నారు. ముహూర్త సమయం చేరువవుతున్నాకొద్దీ విడిదిలో సందడి పెరుగుతోంది.

పదవగానే రిస్టువాచీవంక ఓసారి చూచారు భుజంగరావుగారు. 'కాఫీ యింకా రాలేదేవిటా ?' అంటూ ఆలోచిస్తున్నా రాయన. మరో పదిహేను నిమిషాలు గడిచినా కాఫీ యింకా రాకపోవటం చూచి ఓసారి పెళ్లికొడుకు తరఫువారి దర్పాన్ని వొలకబోయాలని లేచి నుంచున్నారాయన. ప్రతివ్యక్తి దగ్గరికివెళ్లి తనకు కాఫీ అందనివైనం గురించి చెప్పకుంటూ వెళ్లారాయన. క్షణాల్లో విడిదింటిలోని వారందరికీ భుజంగరావుగారికి కాఫీ అంద లేదన్న సంగతి తెలిసిపోయింది, ఈ విషయానికి జతగా తమకు షాంపూ అంద లేదన్న అమ్మాయిల ఆరోపణ కూడా అందరికీ తెలిసి వచ్చింది.

మావగారి ముందు పరోక్షంగానూ, భార్య, అత్తగారల ముందు ప్రత్యక్షంగానూ తనకు పత్రిక అందలేదన్న నిరసనా భావాన్ని వెల్లడి చేస్తున్నాడు పెళ్లికొడుకు చెల్లెలి భర్త.

ఈ మూడురకాల వియ్యాలవారి కోరికలు కాస్త పెళ్లికూతురింటికి ఎపుడో చేరాయి.

భుజంగరావుగారికి కాఫీ నందించాలన్న విషయాన్ని వెడుతూనే పెళ్లింటి వంట గదిలో అజమాయిషీ చేస్తున్న వ్యక్తుల చెవిన వేసి మరోపనిలో మునిగిపోయారు పెళ్లికూతురి పినతండ్రిగారు.

కంకుడుకాయల్ని కొట్టివెళ్లిన రంగ నాయకమ్మగారు సరాసరివెళ్లి విడిదింటి లోని షాంపూసీసా అవసరాన్ని పెళ్లి కూతురి తండ్రి జానకిరామయ్యగారికే విశదం చేసింది.

అసలే పల్లెటూరు ! ఊళ్లోని కొట్లన్నీ స్వయంగా గాలించినా కూడా జానకిరామయ్యగారికి షాంపూసీసా లభ్యం కాలేదు.

టౌను అక్కడికి దినిమిదిమైళ్లు, సైకిలుతో చివరిదన్నా పంపించి తెప్పించ వచ్చుననే ఉద్దేశ్యంతో అద్దె సైకిళ్ల కొట్టువైపు వెళ్లారాయన. కాని అక్కడే సైకిలూ దొరకలేదు. యిహ చేసేదేమీ లేక ఉదయాన్నే పత్రికకోసం టౌనుకు సైకి లేసుకెళ్లిన పాలేరు తిరిగి రాగానే అతన్నే తిరిగి షాంపూకోసం పంపించ వచ్చుననే నిర్ణయాని కొచ్చి యింటిమొహం పట్టా రాయన.

కాని తీరా యింట్లో కడుగుపెట్టి వెనుదిరిగి చూడగానే సైకిలేసుకెళ్లిన ఆ పాలేరు కాస్త తొందరపాటుతో సైకి ల్తొక్కుకుంటూ రావటం కనిపించింది.

'ఏం జరిగిందిరా ?' ఆదుర్దాగా అడిగారు జానకిరామయ్యగారు. వియ్యాల వారికి జరగవలసిన మర్యాదల్లో లోపం జరిగిపోతూందేమన్న బాధ వారి కంఠంలో తొణికిసలాడింది.

'మూడుమైళ్లు వెళ్లానో లేదో ముందు చక్రంలో ముల్లు దిగవడిందండి ! ముందు కెళ్లి చేసేదేటని వెనక్కి తిరిగొచ్చాను. మరో సైకిలేసుకుని వెడతాను దోవలో ఏ ఊరూ లేదాయె!' అంటూ కదలబోయాడా వ్యక్తి.

'ఒరేయ్ ! అలాగే ఓ షాంపూసీసా కూడా నటా ! ఈ సైకిళ్ళ తీసికెళ్లి రిపేరు చేయించు. షావులో సైకిళ్లేవీ లేవు. అన్నీ అద్దెకెళ్లి పోయాయి. ఈలోగా ఏదైనా సైకిలు తిరిగొస్తే వేసుకెళ్ళు ! వెళ్లేముందో సారిలావచ్చి వెళ్ళు. మళ్లీ ఏకన్నా అవసరం వస్తుందో ఏమో ?' అంటూ పురమాయించి లోనికెళ్లారు జానకిరామయ్యగారు.

ముహూర్త సమయం మరీ దగ్గర పడింది.

విడిదింట్లో భుజంగరావుగారు చిందులు త్రొక్కుతున్నారు. ఆ అమ్మాయిలు విసుక్కుంటున్నారు. పెళ్ళికొడుకు చెల్లెలి భర్త అత్తగారిపై కారాలు — మిరియాలూ నూరుతున్నాడు.

వారపత్రికలూ, షాంపూ సీసాల విషయంలో జానకిరామయ్యగారు తగుచర్య తీసుకున్నారు కాని భుజంగరావుగారి కందించ వలసిన కాఫీ విషయంలోమాత్రం పొరపాటు జరిగిపోయింది. వంటకాల అజమాయిషీలో మునిగి తేలుతూన్న ముఖ్యుల మతిమరపొక్కటే దానికి కారణం. సూత్రధారణ సమయానికి పెళ్ళి పందిట్లోకి వెళ్ళాలన్న ఆతురత వారికుంది. అందువల్ల వంట మనుషులు చేయవలసిన పనుల్ని పురమాయించటంలోనూ, వారికి కావలసిన వస్తువుల్ని సమకూర్చటంలోనూ, వారు భుజంగరావుగారికి కాఫీని పంపించాలన్న విషయాన్ని మరిచిపోయారు. సహజంగా ఆ పరిస్థితుల్లో ఏవరున్నా ఈ అనుభవానికి లోనుగాక మానరు.

'ఉదయం కాచిన కాఫీనే మళ్ళీ వెచ్చబెట్టకుని త్రాగమంటారా? ఎంత నిర్లక్ష్యం? నేనంటే ఏమనుకున్నారో? నా తడాఖా చూపిస్తాను. అపుడుగాని పెళ్ళిన వాడు మళ్ళీ మొహం చూపించటంలేదు: ఎంత అవమానం! ఎంత అవమానం?' భుజంగరావుగారి కేకలకి విడిదిల్లు అదిరిపోతోంది.

వారి కుభయపక్షాలవారెందరో సర్ది చెబుతూనే వున్నారు. పెళ్ళికొడుకూ, అతని తలిదండ్రులూ కూడా ఆయనకి నచ్చచెప్ప టానికి ప్రయత్నించారు. కాని సఫలీకృతులు కాలేకపోయారు.

'దానిక ఒక క్షణంకూడా ఇక్కడ ఉండబోయేదిలేదనీ, తానీ అవమానం భరించ లేననీ' విశదంచేస్తూ వెంటనే సామానుల్ని సర్దమంటూ భార్య నాదేశించి, జీపుని సిద్ధం చేయమంటూ తన డ్రైవర్ని పురమాయించారు భుజంగరావుగారు.

ఈ వార్త క్షణాలమీద పెళ్ళికూతు

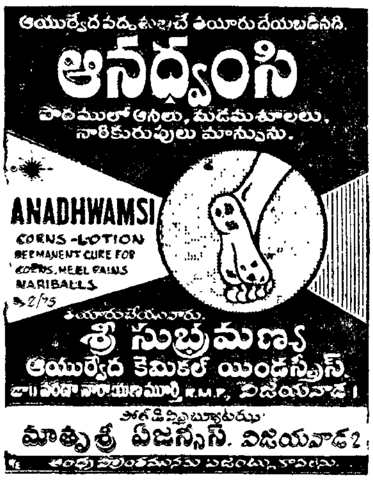

రింటికి పోకి వెళ్ళింది. జానకిరామయ్యగారు కంగారుగా పరుగెత్తుకొచ్చారు. నమస్తే భుజంగరావుగారిని క్షమాపణ వేడుకున్నారు.

'చాలు చాల్లెండి! మీ మర్యాదలూ, మీరూనూ! అవమానం చేస్తారటయ్యా? అవమానం!? అదీ నన్నా?! చేయండి! మీ కూతురిపెళ్ళి నిర్విఘ్నంగా జరపండి! నేనిక్కడిహ క్షణం వుండేది లేదు.'

జానకిరామయ్యగారూ, యింతలోనే అక్కడికి చేరుకున్నవారి సతీమణీ, తదితరులూ, ఎందరు బ్రతిమిలాడుతూన్నా భుజంగరావుగారి ఆగ్రహం చల్లారటంలేదు.

యింతలో టౌను కెళ్ళాల్సిన పాలేరు కాస్తా సైకిలుతోసహా విడిదిలో కొచ్చి కేకేసాడు.

'బాబుగారూ! షాంపూ, పత్రికలు కాక మరేటన్నా తేవాలేటండి?'

భుజంగరావుగారి పరామర్శల్లోనే మునిగి తేలుతూన్న జానకిరామయ్యగారు తలెత్తి 'వెళ్ళి త్వరగా రారా! మరేమీ అవసరం లేదు' అన్నారు.

యిది విన్న ఆ యిద్దరమ్మాయిలూ తారాజువ్వల్లా లేచారు.

'మేం గంటన్నరనుంచీ బాత్‌రూంలో పడి గప్పులు పడుతూంటే యిప్పుడా వీళ్ళ షాంపూకోసం టౌనుకి పంపేది? అవతల పెళ్ళి ముహూర్తం మించిపోతోంది. డాడీ! చూచారా? వీళ్ళకి మేమంటే ఎంతనిర్లక్ష్యమో? పదండి! మనమూ వెడదాం!' అన్నారు తండ్రి వంక చూస్తూ. బిడ్డల అభీష్టం నెరవేర్చటమే తమధ్యేయం అన్నట్టుగా లేచి వచ్చాడాయన.

'ఒరేయ్! చూశావా? మీ అన్నయ్యకా బోయే అత్తవారింటి సంగతి? వ వంటే వింత మర్యాదో!? ఉదయం నుంచి చెబుతూంటే యిప్పుడా వీళ్ళ టౌనుకి పంపటం? అక్కడిపుడొక కాపీకూడా వుండదు. ఛా! ఛ! ఏం మనుష్యులో ఏమో? నువ్విక్కడే వుండి మీ అన్నయ్య పెళ్ళిని కళ్ళారా తిలకించు. నేనా భుజంగరావుగారి జీపులోనే వెళ్ళిపోతాను.' అంటూ లేచి తన సూటుకేసుని సర్దుకోసాగాడు పెళ్ళికొడుకు చెల్లెలిభర్త.

ఈ గొడవ విని భుజంగరావుగారి ప్రయాణాన్ని మాన్పించే ప్రయత్నంలో వున్న పెళ్ళికొడుకు తలిదండ్రులు తమ అల్లుడి ప్రయాణాన్ని వారించేందుకు వెళ్ళేరు.

విడిదంతా అల్లకల్లోలంగా వుంది. ఆ అలజడిని దూసుకుంటూ ఎవరివో కేకలు వినిపించేయి.

'ఓ జానకిరామయ్యా! యిక్కడేం చేస్తున్నావయ్యా? అవతల ముహూర్తానికో అయిదునిమిషాలు కూడా లేవు. పెళ్ళికొడుకుని తీసికొని పద!'

ఆ అయిదునిమిషాలే కాక మరో అయిదు నిమిషాలు కూడా గడిచేయి. పెళ్ళిపందిరిలో ఎవరూ మిగలకుండా అంతా విడిదిలోకి దూసుకొచ్చేరు

ఎట్టకేలకేతేనేమి మరో పది నిమిషాల్లో భుజంగరావుగారినీ, ఆ యిద్దరమ్మాయిలనీ, పెళ్ళికొడుకు బావగారినీ, ప్రయాణ సన్నాహాల నుంచి విరమింప చేసేరు.

సన్నాయి మేళం రాగాలాపన ప్రారంభించింది. బ్యాండు మేళం ఢాంయ్! మంది. పల్లకీ లేచివచ్చి వీధి గుమ్మం ముందు సిద్ధంగా నిలిచింది.

'పెళ్ళికొడుకుని తీసుకురండి!' అన్నారెవరో. ఆ మాటల్ని వెన్నంటుతూనే మరో కొత్త అలజడి మొదలయింది. 'పెళ్ళికొడుకు! పెళ్ళికొడుకేడి?' అన్న కేకలు విడిదింటిలో ప్రతి ధ్వనించాయి. గదులూ, పెరడూ అంతా గాలించసాగారు.

అకస్మాత్తుగా పెళ్ళికూతురింటి నుంచి వచ్చిన వో వార్త కాస్తా విడిదింటన్నీ గుప్పుమంది.

యింకేముంది? అంతా కళ్యాణ మంటపానికి పరుగులు తీసేరు. మంటపం అవతలలో కాలుంచిన జనమంతా ఆశ్చర్యంతో బిగుసుకు పోయేరు.

చీర చెరగూ, ఉత్తరీయపుటంచూ ముడివేసుకుని పెళ్ళికూతురూ, పెళ్ళికొడుకూ హోమగుండం చుట్టూ గంభీరంగా ప్రదక్షిణాలు చేస్తున్నారు. పెళ్ళికూతురి మెళ్ళో మంగళసూత్రం మిలమిలా మెరిసిపోతోంది. వారిరువురి నుదుట మధుపర్కాలూ, శిరస్సున బెల్లమూ, జీలకర్రా అందరి దృష్టినీ ఆకట్టుకున్నాయి.

నిశ్శబ్దం గూడుకట్టుకు పోయిన ఆ వాతావరణంలో పురోహితుడి మంత్రోచ్చారణ తారాస్థాయినందుకుంది. ●